

Трибуна вільного  
українського слова  
на вільній  
американській землі

СВОБОДА  
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК



СВОБОДА  
UKRAINIAN DAILY

Адрес  
Редкація і Адміністрація:  
"Svoboda", 81-83 Grand St.,  
Jersey City, N. J.  
Тел.: HEnderson 4-0237  
УНЧ: HEnderson 5-9740

РІК LXIII. Ч. 74. ДЖЕРЗІ СІТІ і НЬЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 19-го КВІТНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 19, 1956. No. 74. VOL. LXIII.

## АЙЗЕНГАВЕР ПОЧАВ ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ

**ПРЕЗИДЕНТ ГОВОРІВ ПРО ВОЛЮ І ДОБРОБУТ  
ДЛЯ ВСІХ; ХВАЛИТ РЕСПУБЛІКАНСЬКУ ПАР-  
ТІЮ, АЛЕ НЕ ВИСТУПАЄ ПРОТИ ДЕМОКРАТІВ,  
ЯКІ РІЗНЯТЬСЯ ВІД РЕСПУБЛІКАНЦІВ НЕ ІДЕА-  
ЛАМИ І ЦІЛЮ, ТІЛЬКИ МЕТОДАМИ**

Вашингтон. — Президент Айзенгавер почав виборчу кампанію промовою на зборах 800 республіканських провідників в столиці держави. Це була перша чиста політична промова Президента в цьому році. В ній звертався він не тільки до республіканців, але головною чином і до незалежних виборців та до тих демократів, які в попередніх виборах на його голосували. До республіканців Президент звернувся за закликом, щоб виготовили виборчу платформу, якої цілком були в такі пункти: добробут всього народу, безпека Республіки і мир у світі. В цій платформі мають бути такі пункти: 1. Подана кожної одиниці, яка є найвищою ціллю, бо кожна людина відповідає "на подобу Бога". 2. Дух народу — це сила держави. 3. Америка не може жити в добробуті, поки всі американці не мають добробуту. 4. Уряд повинен працювати не тільки з розумом, але і з серцем. 5. Відвага в обороні засад і співпраця в дії — дають дієсну волю. 6. Ціль і завдання уряду — це служити народowi, а не падавати. 7. Щоб ми могли бути вільними — мусимо бути сильні. 8. Вірність в Бога, ми мусимо дати про волю, справедливість і мир для всіх людей. Віце-президент Річард М. Ніксон представив присутнім Президенту, не виявляючи свого рішення, чи погодиться кандидувати на наступні вибори. Ніксон заявив, що промовляв в імені мільйонів республіканців і демократів, коли зобов'язується до того, щоб "запевнити перебіг" Айзенгавера. Ніксон хвалив Айзенгавера за відвагу ставити "вето" проти фермерського законопроєкту, бо легше було б цей закон підписати, ніж йому протиставитися. Ніксон передбачував, що "вето" Президента принесе фермерам більше користі, як був би дав новохваленний законопроєкт. Хоч промова Айзенгавера була строго партійна, то він не атакував демократів, кажучи: "жодна партія не має монополію на розум, ідеалізм або державницький провід. І ми республіканці, і демократи, і соціалісти, і комуністи, і всі інші повинні працювати разом, щоб зробити нашу країну кращою".

## Прихильники Стівенсона перемагають в виборах в Нью-Джерсі

Нью-Йорк, Н. Й. — В виборах в стейті Нью-Джерсі, які відбулися 17-го квітня, перемагають прихильники Адлея Е. Стівенсона, хоч він не кандидував в цьому стейті, бо єдиним зголошенням демократичним кандидатом на президента був сенатор Естес Кіфвер. На основі попереднього несповного вислідів виборів сенатор Кіфвер дістав коло 98,000 голосів, але здобув тільки один голос на Крайову Демократичну Конвенцію, яка відбудеться в серпні в Шікаго. Губернатор стейту Нью-Джерсі Роберт Майнер кандидував тільки на делегата, але він поведе більшість делегатів із цього стейту на Конвенцію, а відомо, що він є прихильником Стівенсона. З республіканців кандидували тільки президент Айзенгавер, який дістав, як виходить з дотеперішнього обрахунку 260,000 голосів. Число голосів може змінитися, бо не з усіх виборчих округів прислано до Трентону виборчі висліди.

## В АМЕРИЦІ

- Аж тепер обрахували, що під час торнадо в стейті Алабама згинув 22 особи, 200 осіб було поранено і 1,100 домов пошкоджено або знищено. Матеріальні втрати варті в мільйони доларів.
- Під час пожежі на фермі Луїса Серенкара в Нью-Верноні, Н. Дж., згоріло 4 корови, 10 свиней, 90 поросят, 3 вівці і цал — разом 108 тварин.
- Волтер Горлі в Міннісоті Вернону, Алабама, вже кілька років не платив федеральної податку, бо, мовляв, частина федеральних прибутків іде на зброєння, а він є пацифіст. Податковий уряд злинував його платити податок в сумі 1,000 доларів.
- Поліція в Міддлсбрі, Н. Дж., затримала на автостраді 17-річного юнака Аллана Шпрідера, який їхав авто з швидкістю 100 миль на годину. При цьому знайдено карний квиток за надмірну швидкість їзди, який він дістав за кілька годин перед затриманням.
- Президент Айзенгавер під час свого урядування від січня 1953 року вже 87 раз мусив поставити "вето" проти законопроєктів, які ухвалив Конгрес.
- 13-річний хлопчик Антоні Джованні признався, що в суботу

## Демократи не вірять в перемогу над „ветом“ Президента

Вашингтон. — Демократи в провідників в Конгресі приймаються до того, що їм не вдається знати в Конгресі більшість двох третів голосів, щоб перемогти „вето“ Президента в справі новоухваленного фермерського законопроєкту. Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейберн має внести внесок на голосування в цій справі, хоч і не вірить в перемогу, але робить це тоді, щоб перед виборцями показати, що демократи роблять все, що тільки можливе, щоб дати фермерам новий законопроєкт про допомогу фермерам. Республіканські конгресові провідники заперили Айзенгавера, що в Конгресі не буде потрібної більшості двох третів голосів, щоб унеможливити „вето“ і прийняти фермерський законопроєкт.

## ЗДА збудували найшвидший турбомоторовий літак світу

В Бербені, Каліфорнія, — продемонстровано новозбудований ЗДА найшвидший літак світу Локгід Ф-104А. Старфайтер. Неофіційно повідомляють, що він зможе розвинути швидкість до 1500 миль на годину. Досі найшвидшим літаком світу був збудований цього року британський експериментальний літак Фейрі Делта, який встановив рекорд 1.132 миль на годину. Швидкість новозбудованого Локгід Ф-104А перевищує швидкість авіадіста збудованого минулого року джета Норт Амерікен Ф-100П, що встановив був рекорд 822 миль на годину. Фахівці думають, що новозбудований літак перевищує швидкість всі інші зони крема совєтські літаки.

## Президент започаткував бейсбольний сезон

Киненням першого бейсбольного м'яча започаткував президент Айзенгавер цього річній бейсбольний сезон ЗДА. Відбулося це відкриття у вівторок 17 квітня ц. р. на стадіоні Вашингтона Граффіта, де Сінк побив Сенаторів у відношенні 10 до 4. Цього ж дня відбулися бейсбольні змагання у сімх інших американських містах і в них

## Судять лйтенанта Ікарді за згоду вбивство майора Гологена в Італії

Вашингтон. — Федеральний Суд почав розправу проти бундого-американського лйтенанта Альда І. Ікарді, щоб розв'язати тасмично смерті американського майора Вільяма В. Гологена, якого вбили в Італії 6-го грудня 1944 року, за ворожими діями. Італійський суд заочно заочно Ікарді, але він досі непокараний, бо американський суд відмовився його видати Італії. Італійський суд обвинувачував Ікарді в тому, що він убив майора Гологена, щоб привласнити собі ті фонди, які майор мав для організації боротьби в заплілі ворога. Американський суд судитиме Ікарді не за збиство, а за кривоприступ, який він допустився в 1953 році під час перебування в Конгресовій Комісії, заявляючи, що нічого не знає про смерть майора Гологена. Представник департаменту справедливості, прокуратор Віктор С. Бергейде, відкриваючи розправу, докладно описав згоду вбивство. Під час убивства майора Гологена був присутній сержант Карл Дж. Льюдолль, який тепер живе в Рочестері, Н. Й., і який має бути свідком в цій розправі. Ного не можуть судити за кривоприступ, бо він відмовлявся з'являтися перед Конгресовою Комісією Збройних Сил.

## Українці торонто домагаються моральної і політичної підтримки для визвольної боротьби України

Торонто. — В залі Української Національної Федерації в Торонті відбулася в неділю, дня 15 квітня велика мавіфестация канадських українців, в якій взяло участь понад 500 осіб. Мавіфестанти виступили з виступом до 3-х держав, Великої Британії й Об'єднаних Націй з проханням дати моральну і політичну підтримку Україні й іншим повновладним Московському народам в їх боротьбі за визволення з-під совєтської окупації. Зокрема звернулися учасники мавіфестаций до ОН, щоб вони змагали негального звільнення всіх політичних в'язнів у Совєтському Союзі, введення совєтських військ з України й інших повновладних Московської країни, відбуття вільних виборів під наглядом ОН, встановлення свободи релігії, думки і всіх інших громадянських прав для повновладних Совєтських народів. Висловлено ці домагання в ухваленні мавіфестантами резолюцій, що їх запропонував Юрій Кармані, представник Комітету Українців Канади. Під час мавіфестаций промовляли: канадський політик і діяч посол консервативної партії Джон Діфендейкер, посол Іван Дікур, С. Фролак та ред. Іван Варениця. Канадський англомовний часопис надрукував вчорашній повідомлення про мавіфестацию та ухвалені нею резолюції.

## 780 осіб з Аргентини вернулися „на родину“

Буенос Айрес, Аргентина. — Совєтська амбасада в цій країні може похвалитися тим, що їй вдалося різними способами заманити групу старих емігрантів, бунувших громадян Росії та нинішніх сателітних країн до повороту „на родину“. Кореспондент „Нью-Йорк Таймсу“ повідомляє, що минулого місяця з Буенос Айреса виїхало до Одеси 780 осіб, між якими були білоруси, українці, поляки і литовці. Вони виїхали з своїми родинами кораблем „Ентре Ріос“ із совєтськими паспортом. В Одесі їм мають влаштувати парадне прийняття, а потім вони роз'їдуться до різних місцевостей. Совєти заявляють фотографії і фільми човиків операторів, які знімали сцени з цього повороту „на родину“. Всіх цих людей вони використовують для того, щоб заманити до себе ще більше найвищих людей. Представники імігрантських груп заявили, що Совєти послугувалися також погрозами, щоб змусити людей до повороту. Представник українського Товариства „Простіта“ заявив кореспонденту „Нью-Йорк Таймсу“, що лише якась частка одного відсотка українців, яких в Аргентині є 100,000, виїхала до Совєтської, і це, мовляв, навіть краще для маси українських поселенців, бо вони не матимуть клопоту із здекастрованими комуністами.

## Доллес сподівається, що не буде війни на середньому сході

Вашингтон. — Хоч ситуація на Середньому Сході все ще є ризиком для миру, проте можна сподіватися, що вдасться оминути вибух війни між Ізраїлем і його арабськими сусідами — заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес на пресовій конференції, яку він відбув у вівторок 17 квітня ц. р. На запит журналістів щодо совєтської готовності підтримати мирові заходи ОН, Доллес відповів, що він саме 15 хвилин тому дізнався про ту совєтську заяву, але, мовляв, досвідчить, що совєтські заклики треба докладно студіювати за їх повним текстом, чого ще не можна було зробити. Державний секретар пригадав, що ЗДА згодилися були відповідний мирово-посередницький внесок на Раді Безпеки ОН, наслідком чого Рада Безпеки прийняла односторонню постанову дисплати на критичний терен генерального секретаря ОН Гаммершилда. Президент вже з Огесті підтримав мирову місію Гаммершилда і закликав всі дотичні народи співпрацювати з Гаммершилдом для встановлення миру. Як-що Совєти — казав Доллес — тепер відповіли позитивно на той заклик Президента, то треба привітати таке примирливе становище. — Зрештою, Доллес підкреслював тридержавну декларацию з 1950 р. про перемир'я між Ізраїлем і арабами; Об'єднані Нації стоять тільки на першому місці, як та установка, що покликана для пильнування миру. — Про теперішні зусилля Гаммершилда Доллес висловився так, що — мовляв — не можна бути вже „над-оптимістом“, але Гаммершилд — „зробив добрий початок“. — Совєти „автоматично“ мають голос в справах Середнього Сходу, будучи членом Об'єднаних Націй і Ради Безпеки. Американська преса коментувала Доллеса так, що щойно коли б Рада Безпеки не змогла звести миру наслідком нап. „вето“ з боку Совєтів, тоді щойно три західні великодержави, тримаючи величезну декларацию з 1950 року „поза Об'єднаними Націями“ поклали б власну акцію. Доллес повторив, що раз давні становище уряду ЗДА, що ЗДА не проголошували ніколи заборони вивозу зброї до Ізраїлю і тому не спротивляються, коли якась держава продас Ізраїлю зброю (це натяк на Францію і Канаду) ЗДА не знають нічого про якісь безпосередні розмови між Західною Німеччиною і Совєтами. З інших справ — Доллес гостро протиставив самостійній акції стейті Савт Каролайна і Алабама, які виступили були проти вивозу японських товарів. Такі стейтські постанови, мовляв, небезпечні не тільки для даної чужої держави, але й для торговельної політики З'єднаних Держав.

## Гаммершилд почав розмови з керівниками Ізраїлю

Єрусалим. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд прибув в середу 17-го квітня ц. р. з Бейруту в Ливані до Єрусалиму і негайно розпочав наради з прем'єром Ізраїлю Бен Гуріоном. У нарадах беруть участь генерал Бернс, голова Перемірної Комісії ОН в Палестині, і ізраїльський міністер закордонних справ, Моше Шарет. Завданням Гаммершилда — пишуть часописи — є перекопати Бен Гуріона, щоб він погодився на „паліативні“ (половинні) мирові заходи, як кращі від продовження першої ситуації з небезпечним вибухом війни. Бен Гуріон згорі поставився скептично супроти місії Гаммершилда і його зусиль зберегти тільки перемир'я у прикордонній Єрусалимі. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд прибув в середу 17-го квітня ц. р. з Бейруту в Ливані до Єрусалиму і негайно розпочав наради з прем'єром Ізраїлю Бен Гуріоном. У нарадах беруть участь генерал Бернс, голова Перемірної Комісії ОН в Палестині, і ізраїльський міністер закордонних справ, Моше Шарет. Завданням Гаммершилда — пишуть часописи — є перекопати Бен Гуріона, щоб він погодився на „паліативні“ (половинні) мирові заходи, як кращі від продовження першої ситуації з небезпечним вибухом війни. Бен Гуріон згорі поставився скептично супроти місії Гаммершилда і його зусиль зберегти тільки перемир'я у прикордонній Єрусалимі.

## Югов став прем'єром Болгарії, Червенков, за прикладом Малєнкова, зрезигнував

Відень. — Болгарське національне зібрання прийняло резолюцію прем'єра Вулка Червенкова й односторонньо заклало на становищі нового прем'єра дотеперішнього першого заступника прем'єра Антона Югова. Червенков також само, як Малєнков в лютому минулого року, став тільки одним із чотирьох дальшніх заступників прем'єра. Ці зміни в болгарському уряді пов'язують із започаткуванням в Москві акцією розв'язування Сталіна й усунуванням сталіністів із провідних місць. Першими заступниками прем'єра призначено Георгія Чанкова і Георгія Трайкова. Антон Югов, що його вважають одним із „націоналістичних“ комуністів, займає після совєтської окупації Болгарії ряд провідних становищ в уряді.

## Хрущов і Булганін приїхали до Лондону

Лондон. — Совєтська делегація на чолі з Хрущовим і Булганіном приїхали в середу 18 квітня кружком „Орджонікідзе“ до англійського порту Портсмут і відвідати спеціальним поїздом до Лондону. Поїзд скеровано для безпеки охоронним шляхом, затримавшись в тайні час його від'їзду і трасу. На залізничній станції Вестмінстер в Лондоні була нинішня перша офіційна зустріч „гостей“ з боку англійських господарів. Привітали їх мав прем'єр Іден і міністер закордонних справ Ллойд Перші ділові наради мають — за докладно встановленим поділом годин на весь час перебування „гостей“ — розпочатися в четвер в полудне.

## СОВЄТИ ОБІЦЯЮТЬ ПІД- ТРИМАТИ МИР НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ

**ЗАКЛИКАЄ ІЗРАЇЛЬ І АРАБІВ ПРИПИНИТИ  
ВЗАЄМНІ ВОРОЖІ ДІЇ. — ПРИМІРЛИВИЙ  
ЖЕСТ СУПРОТИ ЛОНДОНУ**

Москва. — Совєтський уряд заявив свою підтримку заходам Об'єднаних Націй встановити мир на Середньому Сході; мирові заходи на тамошньому терені повинні бути передані в швидкочасі й відбутися без чужинської інтервенції, проти якої виступають країни Середнього Сходу; зацікавлені країни (Ізраїль і Єгипет) повинні відмовитися від усаскої акції, яка загострила б ситуацію; мирова згода повинна наступити на базі взаємних інтересів, — такий найважливіший зміст заяви, яку Молотов відчитав у вівторок 17 квітня на наступній скликаній пресовій конференції. Повний текст цієї заяви передано потім через московську радіовислывлю. Зрештою, у тій заяві було жек чимало привичних комуністичних проп. а гандяних фраз проти „колоніалізму“, атак проти Багдадського пакту та прозорих натяків на аллі західних великодержав збройною силою інтервенції в користь миру на Середньому Сході, проти чого рішуче виступають більшовики. Все ж, відкинувши всю ту більшовицьку орнаментистику, потрібну їм для „стилю“ і для „збереження обличчя“ в комуністичному світі, основним змістом цієї заяви є відмова Москви від одностороннього і беззастережного підтримування надалі Єгипту й усього арабського світу проти Ізраїлю. В зв'язку з цим закордонні кола в совєтській столиці звертають увагу на два факти: 1) на при сутність Молотова і Мікояна на прийнятті в ізраїльській амбасаді в Москві з нагоди 8-х роковин самостійності Ізраїлю і 2) на пропущення совєтською пресою того місця з промови сирійського амбасадора в Москві, де говорилось про повну підтримку з боку Совєтів для арабських країн. Коли Молотов зачитав закордонні журналісти, чи та заява в справі ізраїльсько-арабського спору може стати підставою для відповідного напад між англійськими і совєтськими керівними державними мужами в Лондоні (під час перебування там, яку Молотов відчитав у вівторок 17 квітня на наступній скликаній пресовій конференції, цим виразно до розуміння, що Москва оприлюднила ту заяву спеціально з метою показати себе „миротлюбивою“ в очач Заходу і скріптити становище Булганіна і Хрущова в Лондоні. Західна преса ставила собі у зв'язку з цим завдання, чи може дійсно Москва побачила, що постачання зброї Єгиптові довели ситуацію на Середньому Сході до такої безпосередньої небезпечної вибуху війни, що треба було зробити відворот; Москва — твердить західна преса — така мабуть не бажас собі в теперішньому моменті вибуху великої війни, а крім того, Москва видно побачила поважну можливість самостійної акції ЗДА, Англії і Франції на середньо-східному терені, загроженому війною, і хотіла ту акцію випередити та зробити зайвою — через підтримання мирових заходів з боку Об'єднаних Націй.

## МОСКВА РОЗВ'ЯЗАЛА КОМІНФОРМ

Москва. — Засноване в 1947 році „Інформаційне Бюро Комуністичних і Робітничих партій“, відоме під назвою Комінформ, проголосило свою ліквідацію. У московській „Правді“, італійській „Л'Уніта“, французькій „Л'Іманіте“ й інших центральних комуністичних органах появилася заява, яка славить „заслуги“ того знаряддя московської закордонної політики й пропаганди, але водночас стверджує, що „успіхи соціалізму створили нові умови для активності комуністичних і робітничих партій“ та повідомляє про припинення існування Комінформу, як також його пресового органу, що виконав у Бухаресті. Цю заяву підписали Центральні Комітети комуністичних партій під різними назвами: ССР, Маїриччини, Болгарії, Румунії, Ієхословаччини, Польщі, Італії і Франції. Політичні кола в Західній Європі й Америці прийняли розв'язання Комінформу, як пустий жест в ході „мирової офензиви“ Москви, бо та організація і так давно вже була фіктивна. Ситуація в міжнародному комуністичному світі в нічому не змінилася, насправжній і єдиний центр диспозиції для всіх комуністів у світі — Москва — залишається діяти надалі. І тому й той зворот у декларують Комінформ, який говорив про попередні порозуміння між вищесказаними партіями — це тільки фраза для замилування очей, наче б дійсно окремі комуністичні партії організації в різних країнах були „суверенні“ і могли щонебудь вирішувати без чий й проти волі Москви. Зате югославський Тіто дістав моральну сатисфакцію, бо Комінформ виникнув був комуністичну партію Югославії — на приказ Сталіна — з своїх ріш.

## В СВІТІ

- Фарук, колишній єгипетський король, вписався до книжки гостей у палаці князя Мона-ро Райніс III, як „король Єгипту“. Того самого дня прийняв на лоб Райніс з Грейс Келлі з Паризи амбасадор республіканського єгипетського уряду Абдаль Набі I, побачивши в низі гостей підпис Фарука, дуже обурився, але заявив, що не зобов'язаний з цього урядового знайомства, що Фарук не є ніким королем. Місто удекороване монархістськими в американськими прапорами. — ці останні здебільша фальшиво висунули, але американський консул заявив, не звертаючи на це уваги, бо напевно ніхто не хотів образити Америку.
- Кол. Французький прем'єр, тепер віце-прем'єр Мендес-Франс, прибувши в минулу п'ятницю до столиці Марокко, Рабату, на конгрес французьких соціал-радикалів у Північній Африці, зустрівся з ворожою йому демонстрацією французьких колоністів, озлоблених тим, що його „арабство“ не дісталося, що він не був тоді хорий. Хрущов не лишалося відмовитися і за два дні повідомлення від Москви, що Хрущов і Булганін їдуть до Лондону.
- Колишній малярська клітка на Марфі-Маттау, яка втекла в 1948 році з Мадридської і жила з того часу в Лондоні, задепешувала до Хрущова перед його відвідом до Лондону, щоб він „допоміг“ їй добути її малювання з Вуддсайдів. Вона мусила залишити його при своїй втечі, бо він був тоді хорий. Хрущов не лишалося відмовитися і за два дні повідомлення від Москви, що Хрущов і Булганін їдуть до Лондону.





FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

## ДЛЯ ДОБРА КРАЇНИ

Першим і основним запитом, який поставив собі президент Айтєнгавер, розглядаючи переданий йому для підписання ухваленний Конгресом "Сільсько-господарський акт з 1956-го року", відомий також під назвою законопроекту Г. Р. 12, було: чи цей закон буде корисний для країни? Президент твердить, що він не є політичним експертом, але в цьому випадку він зіставив постанови цього законопроекту з принципами, вислухав аргументи й поради фахівців і з чистим сумлінням та глибоким переконанням прийшов до висновку, що відповідь на цей запит мусить бути негативна, що законопроект не є корисний для країни. В результаті він відмовився його підписати і з'ясування причин цієї відмови завернуло законопроект назад до Конгресу. Конгрес тепер уже тільки більшістю двох третин голосів міг би перегоріти спротив Президента, і аж тоді законопроект став би законом проти волі Президента.

Становище Президента в цій справі було дуже трудне. Це ж бо виборчий рік, а фермерська справа — одна з головних проблем і одна з головних аргументів у виборчій кампанії. На Президента був великий натиск, навіть з його власної Республіканської партії, головною з фермерських стейтів, щоб він цей законопроект підписав, бо його спротив може коштувати республіканцям багато фермерських голосів і еventуально програу у виборах, але негативна відповідь на основний запит: чи цей закон буде корисний для країни? — перемогла всі спекулятивні міркування, і президент Айтєнгавер відмовився поставити свій підпис під законопроект.

Коротко про самий законопроект. Фермерська справа належить до найбільш наболілих в американській внутрішній політиці. Фермерське населення країни — як заявив президент Айтєнгавер у своєму радіоному і телевізійному зверненні до народу — має одну з головних заслуг у піднесенні добробуту країни на небувалі вершини, а рівночасно найменше з того добробуту користає. Американський фермер має найменшим коштом найбільшу продукцію, забезпечуючи крайовий сільсько-господарський ринок усім потрібним, але не має за це відповідної компенсації. Надвишка сільсько-господарських продуктів збільшується з кожним роком, і тільки саме магазиннування цієї надвишки коштує урядові кругло мільйон доларів денно.

Для розв'язки цих складних проблем уряд запропонував у січні новий фермерський законопроект, який складався з двох головних частин: т. зв. земельного банку і "пільвої" компенсації фермерам за надвишку. Постанова про "земельний банк" полягала в тому, що фермер має використовувати обмежену кількість землі, щоб не збільшувати надвишки продукції, а уряд має йому вирівнювати у відповідному відсотку ті втрати, що виникли б з меншої продукції, отже по відповідних "пільвох" цінах купувати від нього надвишку. Законопроект був скомплікований, але базувався він не тільки на міркуваннях уряду, але й на основних потребах фермерського населення. Проте, хоч цей законопроект не розв'язував усієї фермерської проблеми, він поважно міг би відпружити ситуацію на фермерському ринку.

Тим часом Конгрес прийняв тільки першу частину цього законопроекту, себто концепцію "земельного банку", відкинувши принцип "пільвої компенсації" і додавши радше попередню засаду 90-відсоткового паритету урядової компенсації за надвишку продуктів, дармащо фермерська ситуація не є однакова в усіх районах країни і не можна надвишка сільсько-господарських продуктів тяжить однако-во на загальний фермерський ситуації.

Возгляд нового фермерського закону в Конгресі в цьому виборчому році відбувався під сильним партійно-агітаційним впливом і часто мав демагогічний характер. Фрази і твердження про "добро фермерів" і т. п. виявлялися радше з думкою про вибори, ніж в справжньому переконанні. Президент Айтєнгавер у своєму вищезгаданому, що ухвалений Конгресом законопроект міг би допомогти деякій частині фермерського населення на коротку мету, але він приніс би більше шкоди, ніж користі, і приніс би тільки шкоду для всіх на довгу мету, бо складної фермерської ситуації не можна направити тими самими заходами, що були причиною її виникнення. І тому він, не заважаючи на всі виборчі міркування та на всю зв'язану з цим партійну демагогію, сміливо і відважно, після основного розгляду справи та в згоді із своїм сумлінням, зголосив свій спротив цьому законопроекту. З перших коментарів на цю акцію Президента можна твердити, що нарід у величезній більшості схвалює її і вважає за великий і відповідальний державний акт.

## ЗМІНА КОМАНДАНТА НАТО

Організація Північно-Атлантичного пакту (НАТО) подала в реакції на переведення більшістю військовополітичної окупації Польщі, Мадридині, Румунії, Східної Німеччини, Болгарії та Чехословаччини та настання нових комуністичних урядів, підпорядкованих волі і наказам Москви. Це був такий наявний і яскравий вияв загарбницького імперіалізму, що Захід настрашався і мерщій почав звертати з дороги, на яку ступив був від кінця другої світової війни, коли ще вірив у чесність свого східного воєнного союзника та можливість продовжувати з ним співпрацю в мирному часі.

І тому 18 березня 1949 року 12 держав підписали договір про військово-політичний союз, знаменний рішенням створити спільну армію для спільної оборони проти совєтської агресії. В тексті цього договору говориться буквально, що "збройний напад проти одного або більше (учасників союзу) в Європі і Північній Америці буде вважатися за напад проти всіх". Першими учасниками НАТО були: США, Канада, Англія, Франція, Бельгія, Голландія, Люксембург (останніх 5 держав підписали 17 березня 1948 р. оборонний пакт важливістю на 50 років), Італія, Данія, Норвегія, Ісландія і Португалія. 15-го вересня 1951 р. вступили до НАТО Греція і Туреччина, а 9 травня 1955 р. на основі Паризького договору з 23 жовтня 1954, — Німечка Федеративна Республіка. Американський Сенат ратифікував приєднання США до НАТО 21 липня 1948 року. 16 грудня 1950 року Рада НАТО призначила, на пропозицію тодішнього президента Трумана, генерала армії Д. Д. Айтєнгавера першим головним командантом збройних сил НАТО, з місцем створити спільну європейську армію. Для цієї цілі Д. Д. Айтєнгавер зрісся становищем президента Колумбійського університету в Нью-Йорку і вийшов до Європи. 2-го квітня 1951 року він відкрив головну квартиру збройних сил НАТО під Парижем (відому, як ШЕПІ — SHAPE). Від того часу розпочалася нормальна праця в цій єдиній свого роду міждержавній збройній силі, підпорядкованій спільному командуванню у Парижі, поруч із самостійними арміями, залежними від суверенних військових зверхників, між якими існує постійний інформаційно-координаційний зв'язок з офісом у Вашингтоні.

Ясно, що НАТО було експериментом, який мусів зраджувати позитивні імпрізації. Тому щойно в ході праці цієї організації виявлялася потреба щораз нових коректур. І так, 12 березня 1952 року зреорганізовано це установу, встановивши постійний генеральний секретаріат (на чолі з лордом Ізмесом) із постійною Радою НАТО в Парижі. 30-го травня 1952 року ген. Д. Д. Айтєнгавер зрісся свого становища в НАТО з уваги на свою кандидатуру на президента США. Його наступником став тодішній головний командант

збройних сил Об'єднаних Націй і США на Далекому Сході, ген. Метью Б. Ріджвей, наступник на тому становищі генерала МекАртура. 11-го липня 1953 року ген. Ріджвей дістав покликання на шефа армії США, а його наступником став генерал Алфред М. Грунтер, який працював у головній квартирі військ НАТО від самого початку. Саме в минулу п'ятницю, 13-го квітня ц. р., несподівано повідомлено, що ген. Алфред Грунтер подає до димісії, бо на власну прохоту переходить у стан спокійності в американській армії а його наступником найменшаво його заступника в ділянці командування летунством НАТО, генерала Лоріса Нортеда, 49-літнього генерала летунства.

Ця зміна заспокоїла міжнародний військово-політичний світ, бо генерал Грунтер — це розмірно ще молода і повна сил та енергії людина, всього 57 років. Можливість якогось конфлікту між ним і членами НАТО чи з през. Айтєнгавером відпадає з уваги не тільки на великий авторитет цього генерала, але й на його популярність в західно-європейських столицях та на загальноєвропейське довготривале персональне призначення з Президентом. Загальною повідомлення про його відхід і мовчазність щодо дальшої ролі цього чільного військовика вказують на можливість призначення його внаслідок на якесь інше високе становище поза армією. Тим часом увага зосередилася на особі його наступника.

Ген. Лоріс Нортеда — стрункий, худощавий, білявий, робив завжди враження багатого молодого від свого віку, що доводило іноді до незручних непорозумінь. Так, напр., у 1943 році один американський полковник призначений до головної квартири в Північній Африці, взяв приватного там генерала бригади Нортеда за "хлопчину", і попросив його "привести щось випити". Ген. Нортеда зрозумів це, полковник розмовляв з ним, уважаючи його все ще за молоденького старшину в штабі генерала Шпаага, і можна уявити собі його настрій, коли він дізнався, що це — 36-літній генерал, шеф летунських операцій об'єднаного альянського летунства в Середземноморському обшарі. Ген. Нортеда мас опіювати собі його настрій, коли він дізнався, що це — 36-літній генерал, шеф летунських операцій об'єднаного альянського летунства в Середземноморському обшарі. Ген. Нортеда мас опіювати собі його настрій, коли він дізнався, що це — 36-літній генерал, шеф летунських операцій об'єднаного альянського летунства в Середземноморському обшарі.

Перед домом чекали "машини". На них приміщували

Мілена Рудницька

## ВИВОЗИ ДО КАЗАХСТАНУ

Під час першої більшовицької окупації Західної України, що тривала від кінця вересня 1939-го по кінець червня 1941 року, одним з найдошкульніших засобів терору були вивози мирних громадян у далекі азійські простори, вивози без суду, без виснаження вини, навіть без жадного обвинувачення. За 21 місяць більшовицького панування Західна Україна пережила кілька хвильми такої масової депортації. Від тих постраждали західноукраїнські міста й села, постраждали всі суспільні верстви і всі три національності: українці, поляки й жида.

Тут хочемо нагадати про одну кошмарну ніч, що її пережив Львів з 13-го на 14-го квітня 1940 року.

Змобілізовані на цю ніч енкаведисти, міліціонери й різного роду совєтські урядові партійні розписалися вантажними й особовими автоматами й призначені години по всьому місту. Зі списками в руках входили до помешкань, стягали людей з постелі й наклали одягати. Злякані люди питались: куди їх забирають і завіщо? Відповіді були різні. Це залежало від виконавців "партійного плану", від їх серця, настрою, лавки. Якоюсь тою означеною метою чи офіційними вказівками, що саме треба казати призначенням на заслання, тут не було. І так, одних більшовицькі службовці зашпокували, що беруть їх тільки на допит, після якого зараз випустять. Для підтвердження своїх слів не дозволяли їм узяти з собою навіть необхідних речей, мовляв, це зайве. Люди їхали загодом тисячі кілометрів, не маючи з собою ні білизни для зміни, ні подушки, ні хліба хоч на кілька днів. Іншим дозволяли спакувати в куфрі й клунки, що загодом: постелю, теплий одяг, білизну, харчі, кухонний посуд. Коли минав час, призначений на пакування — а він ніколи не був довший як дві години, — енкаведисти з безоглядкою брутальністю переривали підготовку до подорожі й забирали з собою заарештованого. Одні прощалися з спазматичним риданням, інші, закам'янілі в розпачі, зберігали зовнішній спокій. Розлучали батьків від дітей, дружин від чоловіків, бо з-павиля забирали тільки тих, яких прізвища стояли на списку. Але часом любов і завзята поборювали всі труднощі: траплялися випадки, коли на заслання добровільно йшла мати з сином, дочка з матір'ю, судження з нареченою, щоб ділитися долею безлічній людини. Коли енкаведисти не заставляли вдома когось із призначених на вивіз, забирали з собою тих, що випадково були цієї ночі в помешканні.

Перед домом чекали "машини". На них приміщували

удар совєтських збройних сил на Західно Європу і боронити її до часу, поки наспіс допомога з США і напівнапівна допомога з боку Торговельної Школи.

Було це в березні 1933 р. Нашу школу, що мистілася тоді при вул. Корняків, візитував начальник фахового шкільництва львівської Школи Куратор, польський педагог д-р Карло Загасвський. Була це людина віком старша, поважна, розумна і вимоглива, але приступна і впровадима. Цей колишній гімназійний професор за австрійських часів був посвячений з якоюсь українською родиною з Гуцульщини, мав до Гуцульщини сантимент і може тому ставився до нашої Торговельної Школи прихильно. Візитував він її зазвичай кожного року. При цьому жартував, мовляв, "візитація, це однокореняє до звання перешкоджувача в науці" (говорив він це по-німецьки, бо був "германі-

позбраних з кількох помешкань нещасних людей і везли їх на залізничну станцію. Надворі стояв пронизливий вогний холод, падав дощ і сніг...

Кого і за що вивозили? На перший погляд пішли родинні політичні зв'язки і родинні, які втекли від більшовицьких на Захід. Мати когонебудь близького за кордоном — це був перший крок до того, щоб в енкаведистів стати агентом чужою мовою розвідки — шпінном, саботажником, диверсантом, терористом. До проєкції вивозили, яких чекало заслання, належали родинні судді, навіть старих емеритів, які ніколи не були в карному відділі, не виступали в політичних процесах і не засудили в житті ні одного комуніста. За ними пішли родинні колишні старшини, також резервних, які довгі роки з жадною армією нічого спільного не мали. Вивезли також власників підприємств, купців, промисловців, ремісників, але вже тільки "по вибору". До "ворогів народу" належали чомусь усі лісники, що їх більшовицькі енкаведисти вивозили як панських прислужників, бо вони берегли ліси.

Якщо можна говорити про якийсь принцип, то він був такий: вивести могли кожного, на кого впаде донос, що він — контрреволюціонер, буржуї, націоналіст, фашист, шпигун, експлуататор трудящих, коротко кажучи: ворог народу. Ці різні назви бувають часто перемішані й інтерпретовані в найвишній спосіб. Дрібні урядові, які ціле життя відмовляли собі в вигод і примиселі, щоб на старі роки придбати хату, коли мали якийсь маленький дімок, були "буржуями", "капіталістами". Досить було мати кілька кімнат з пересічною обстановкою інтелігентів, щоб стати жертвою депортації. Гарні помешкання з вибагливими меблями — це був простий шлях до згуби. Навіть звичайний кухонний посуд з мисками й алюмінієвими ринками був в очах службовців НКВД дорожньою, задля якої варто було позбутися її буржуїського власника.

До людей, що попали між депортативних, належали й ті, що будували малий конфлікт з сторожем кам'яниці. Бо сторожі домів доконалися за більшовицьких хвилини, коли могли метитися на наймача помешкань за старі порохуни: вони "інформували" НКВД про "ліздрів" і ставали власниками чужих мешканств. Але, навіть беручи до уваги всі названі категорії "ворогів народу", тисячі між вивезеними було таких, що не вміщалися в жадну з цих категорій. Ні вони самі, ні їх знайомі не могли догадатися, чому їх заслали в дикі степи Казахстану.

Від цієї пам'ятної ночі на місто впав жах, бо ніхто, буквально ніхто, не був певний, чи найближчої ночі не прийде черга на нього. Усі знали, що кожному може трапитися це сьогодні вночі, але ніхто не хотів думати про цю можливість. Проте, всі тільки про

## НЕБУВАЛИЙ ПРОЄКТ ЗБІЛЬШЕННЯ СВИТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ СТАЛІ

Впродовж найближчих чотирьох років має відбутися найбільше в історії світу збільшення продукції сталі — цей стрижень продукції сталі існують в усіх країнах світу, на всіх шістьох континентах, в країнах перед і поза залізною завісою. В цілому світі зріє апетит на сталь — цей стрижень промисловості, дорожчий під час миру і необхідний у війні.

Тепер продукують в цілому світі коло 297,140,000 тонн сталі, а в 1960 році продукція цього металу має зрости на 29 відсотків, тобто на 87,000,000 тонн. В цьому збільшенні продукції сталі мають брати участь коло 30 держав, і воно має коштувати більше як 20 мільярдів доларів.

Що спонукає світ так ратувати збільшувати продукцію сталі, що дехто з економістів називає це "другою промисловою революцією"?

На це складаються такі причини: У багатьох країнах головною причиною збільшення продукції сталі є власне запотребовання на сталь у виробництві машин, автомобілів, тракторів, літаків, кораблів, заводів, фабрик, а також для обслуговування населення, яке збільшує свою життєву ступінь. Більше сталі потребує і воєнна промисловість у різних частинах світу, який живе в стані, так званій, "холодної" війни, підготовляючись до того, що кожної хвилини може початися її гаряча війна.

Деякі країни збільшують свою власну продукцію сталі, або починають продукувати у себе сталь для того, щоб не платити за цей дорожчий метал дорогою чужою валютою. Деякі держави організують у себе продукцію власної сталі з національної гордості.

Економічний співробітник щоденника "Н. Й. Тайме", Томас Е. Моллен, аналізуючи зріст світової продукції сталі, запланований на найближчі чотири роки, подає такі дані в цій справі.

1. США і держави вільного світу грають головну роль в збільшенні продукції сталі, але СССР та його сателіти піднісуть у себе продукцію сталі на більший відсоток в порівнянні з теперішньою продукцією. Найближчі числа дозволяють зрозуміти це твердження. І так, США ведуть перед в продукції сталі, виробляючи річно коло 128,000,000 тонн, а СССР — тільки 49,700,000 тонн. І за проєктованого до 1960 року збільшення продукції сталі на 87,000,000 тонн — на СССР припаде 25,430,00, а на США — тільки 17,000,00. Але ж США й надалі значно пере-

це одне й думали, і ця думка чалася в очі кожного мешканця, вона лежала тягарем на його похилений спині, покривала зморшками його обличчя, визирала з його дрижачих рук. Найбільш зрівноважені люди втрачали спокій, коли чули звістки про те, що "більшовики в (Закінчення на стор. 3-й)

вищуватимуть СССР в продукції сталі.

2. Продукція сталі зростає тим від Канади до Чиле і доволі земною глобу аж до Китаю.

3. Недорозвинені країни, такі, як Індія, Єгипет, Венесуела і Перу, впродовж чотирьох років мають закінчити будову інсталляцій, потрібних для продукції сталі.

Згідно з планами, в 1960 році вільний світ матиме сталі 281,470,000 тонн, збільшивши її продукцію на 23,3 відсотка (з теперішньої 228,250,000 тонн). Совєтський блок разом із комуністичним Китаєм проєктує до 1960 року збільшити продукцію сталі на 49,3 відсотка, але матиме її тоді тільки 102,790,000 тонн (тепер цей блок продукують річно 68,890,000 тонн сталі).

Для порівняння подасмо статистику продукції сталі в 1955 році по окремих державах і заплановану продукцію в 1960 році. США в 1955 році — 117,000,000 тонн, в 1960 р. — 145,000,000; СССР в 1955 році — 49,700,000 тонн, в 1960 р. — 75,130,000; Німеччина — 23,470 і 28,800,000; Англія — 22,166,000 і 24,650,000; Франція і Заїрчина — 17,298,000 і 23,100,000; Китай — 3,300,000 і 6,500,000; Канада — 4,440,000 і 5,800,000 тонн.

В меншій кількості продукують сталь ще й такі держави як Індія, Бразилія, Аргентина, Єгипет і Венесуела, але їхня продукція не грає ролі в світовому господарстві.

Про потребу збільшити продукцію сталі свідчать це й дані про те, скільки на одного жителя в деяких країнах сконсумовано сталі впродовж одного року. І так, в США — 1,376 фунтів на одну особу, в Канаді — 774 фунти, Англії — 710, СССР — 408, Південній Африці — 287, Японії — 170, Бразилії — 49, Єгипті — 20, Індії і Китаї — по 11 фунтів.

Продукція сталі мусить невинно збільшуватися, щоб і в інших країнах на кожного жителя припадало стільки сталі, скільки зживають її в цій країні. Правда, не в усіх країнах треба стільки сталі на кожного жителя, як в США, але все ж такі статистики консумції цього металу видно, в якій мірі дана країна відстає від передових держав світу.

Хоч в США продукція сталі найбільша, але вона й надалі зростає, бо ж тут одночасно і найбільше потребують цього металу. І так, в господарських колах передбачають, що в 1956 році продукція сталі фінансується в США найменше \$ 130,000,000 тонн, бо на такому рівні в річному відношенні вона тепер стоїть. (Розуміється, якщо не буде страйків). Про більше запотребовання на сталь в цій країні свідчать такі промісли, які постійно зростають: будова шляхів, авт, нафто- і газопроводів та будівельний промисел.

Вільний світ, хоч видає великі суми на зброяння, бо знаходить під постійною загрозою комуністичної агресії, думас й про покращання життєвої сфери свого населення і збільшує "головний стрижень" своєї економіки — сталь. Коміни сталеварів, з яких виходить дим, — це певний знак добробуту країни.

## МАТЕРІ

Мамо голубко! В світі тремтять ті при мені вилучає нуду, — Знай, що сама ж ти втрудишся з серця на серце звалила вагу.

Чуєш ти, мамко, спів мій пекучий, Хворого серця журиний мотив? Твій це тугучий стогін жагучий, Горем та смутком проинавний [спів]

Слухай же, мамко! Ліра риде... Крається серце... акорди б'ють... Це надо мною дух твої втіє, Це твої спів і слози дрижать.

Стоном чакли, плеском ручаю, Хлюпом білого нічного плачу, Роготом бурі, сміхом одчаю Я твої співачку [спів]

ГРИЦЬКО ЧУПРИНКА

Антін Ковальський

## „ХИМЕРНА ДИТИНА“

(Пам'яті невідданого поет, директора Дениса Коренця)

(1)

До числа чільних і світлих одиниць, які передчасно зійшли в могилу, належить відомий педагог, науковець, кооператор і довготривалий заслужений директор Української Торговельної Школи у Львові б. п. Денис Коренець, який 10 років тому, 6 березня 1946 року, загинув трагічно на передмісті Мюнхену.

Автор цих рядків мав змогу весторонньо пізнати цю шляхетну людину, бо від 1925-го до 1941-го року був його найближчим співробітником.

Ще перед першою світовою війною в шк. році 1907/8 яким мене в державній українській гімназії в Перемишлі географії молодий ще тоді

проф. Д. Коренець і я згадуємо його з тих часів, як одного з моїх найкращих педагогів, до якого шкільна молодість ставилася з найбільшою пошаною. Крім своєї педагогічної праці в гімназії, проф. Коренець брав вже тоді активну участь в громадській роботі, а саме співпрацював тісно з відомим і заслуженим діячем в ділянці економічного життя Перемишля покійним д-ром Теофілем Кормушем. Це була моя перша зустріч з б. п. проф. Д. Коренцем.

Вдруге зійшовся я з ним у вересні 1925-го року, коли почав працювати як учитель в Торговельній Школі Т-ва „Провіта“ (пізніше Т-ва „Рідна Школа“) у Львові,

що її довготривалим заслуженим директором був Денис Коренець.

Становище й праця педагога, а зокрема керівника була за польських часів перед 2-ю світовою війною дуже відповідальною і важкою. Зрозуміти й оцінити її належно може тільки той, хто працював в українській школі. Постійно треба було боїтися, чи не наразить школу на небезпеку, і того, щоб не потрапити в конфлікт із власною совістю громадянина-українця, з українським громадянством, ну, і з польською державною владою. Нелегка це була проблема. Зокрема праця в Торговельній Школі була настільки трудною, що школа була в очах польської поліції просто експозитурою УВО чи ОУН і прибіжком і азилем всіх „виртововців“ і „виколеснуців“, які зловно висловлювалися про молоді Торговельні Школи польської держави чинниками. І справді: з одного боку безоглядний наступ цілого польського державного апарату на укр.

лення всього українського життя і заходи реалізувати 25-літній план Габсбургів „На зніщення Русів“, а з другого боку спротив і реакція всього українського населення, зокрема шкільної молоді. Постійний стан напруження, невпевненість, неспокою, нервовості. Нещасні наслідки польського наступу (я маю тут на думці тільки шкільництво) всім нам відомі: виключення учнів зі шкіл за приналежність, чи підпорядкування в приналежності до тасмних організацій, труднощі в прийманні до університету чи до інших вищих шкіл, перенесення вчителів-українців і розкидання їх по найдалішніх закутках коринної Польщі, неприйняття на працю в шкільництві нових абсолютів у ч. т. е. польських вчителів-українців і семінарії, чи філософії — ось квіти з городця польської шкільної політики на Західно-Українських землях під Польщею. І скільки турбот і клопотів мав Д. Коренець на пості директора Торговельної Школи, скільки нервів це йому коштувало, про це знають

найкраще його співробітники-вчителі.

Для характеристики умов і атмосфери, в яких приходилося працювати і дир. Коренцеві і нам, вчителям, загадаю тут один епізод зі шкільного життя в Торговельній Школі.

Було це в березні 1933 р. Нашу школу, що мистілася тоді при вул. Корняків, візитував начальник фахового шкільництва львівської Школи Куратор, польський педагог д-р Карло Загасвський. Була це людина віком старша, поважна, розумна і вимоглива, але приступна і впровадима. Цей колишній гімназійний професор за австрійських часів був посвячений з якоюсь українською родиною з Гуцульщини, мав до Гуцульщини сантимент і може тому ставився до нашої Торговельної Школи прихильно. Візитував він її зазвичай кожного року. При цьому жартував, мовляв, "візитація, це однокореняє до звання перешкоджувача в науці" (говорив він це по-німецьки, бо був "германі-







ПРАЦЯ  
HELP WANTED—MALE

Пошукується до праці  
5 днів в тижді — у гросерію,  
молодого чоловіка  
у віці 20-40 р. Жадних за-  
стережень до новоприбу-  
лих. Прошу телефонувати:  
DElaware 3-9185

## ATTENTION!

RADIAL DRILL OPERATORS  
TURRET LATHE OPERATORS  
MILLING MACHINE  
OPERATORS  
ENGINE LATHE OPERATORS  
STRUCTURAL FITTERS  
WELDERS  
ASSEMBLERS  
MACHINE OPERATORS  
BRAKE SHEAR ROLLS

Постійна шифта праця, екстра  
нагорода за другу шифту, плат-  
ні свят, додаткові користі пра-  
цюючого. Голоситись особисто.

WORTHINGTON CORP.  
South Second and Rock Ave.  
Plainfield, N. J.

ПРАЦЯ  
Help Wanted Male-Female

## МУЖЧИНІ І ЖІНКИ

Потрібні до  
Загальної фабричної праці.  
40 год. тиждень — добра плат-  
ня, постійна праця і платні ва-  
канції, свят, медичне і хірур-  
гічне забезпечення.

WHITLOCK CORDAGE CO.  
Foot of Lafayette Street  
Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ФОНОГРАФІЧНІ ПЛАТІВКИ  
Заходьте або пишіть по українські й інші  
платівки. Вислано платівки по цілому  
світі. Пишіть щодня по українській ката-  
лог платівок.  
FOREIGN RECORD EXCHANGE  
2219 West Chicago Avenue, Chicago 22, Ill., U.S.A.



# What's he doing?

He's making your telephone  
grow in value!

This lineman is putting in a line to a new  
home. When he's through, another New  
Jersey family will be enjoying telephone  
service.

It could be someone you know, for this  
scene is being repeated daily in all parts of  
the state. Last year alone over 150,000  
phones were added. The number of people  
you can call or who can call you is growing  
steadily. And that makes everyone's tele-  
phone service grow in usefulness.

To us, making sure you can phone anyone  
you wish, easily and economically, is our  
biggest job—and one we're working at the  
hardest.

## BUSY LINEMEN...

like Charles A. Willshaw, Morristown,  
are operating at full schedule to ex-  
pand and maintain telephone service.

New Jersey Bell Telephone Company

ПРАЦЯ  
Help Wanted—Female

## КЕЛЬНЕРКИ

Масмо праця для кількох  
КЕЛЬНЕРОК,  
які мають приємний вигляд, с-  
зрівноважені, мають знання до-  
брої обслуговування. Якщо ви с заці-  
кавлені в постійній праці і се-  
ред приємних умовин, з доброю  
платнею, — голосіться особисто

## AFTON RESTAURANT

South Orange Ave. & Hanover Rd.  
Florham Park, New Jersey

ДО ШИТТЯ ХУСТОЧОК  
НА МАШИНАХ  
"FLAT HEM"  
Постійна праця. Голоситись:  
I. C. HERMAN CO., Inc.  
Columbia & Aspen St.  
Passaic, N. J.  
PRescott 7-0729

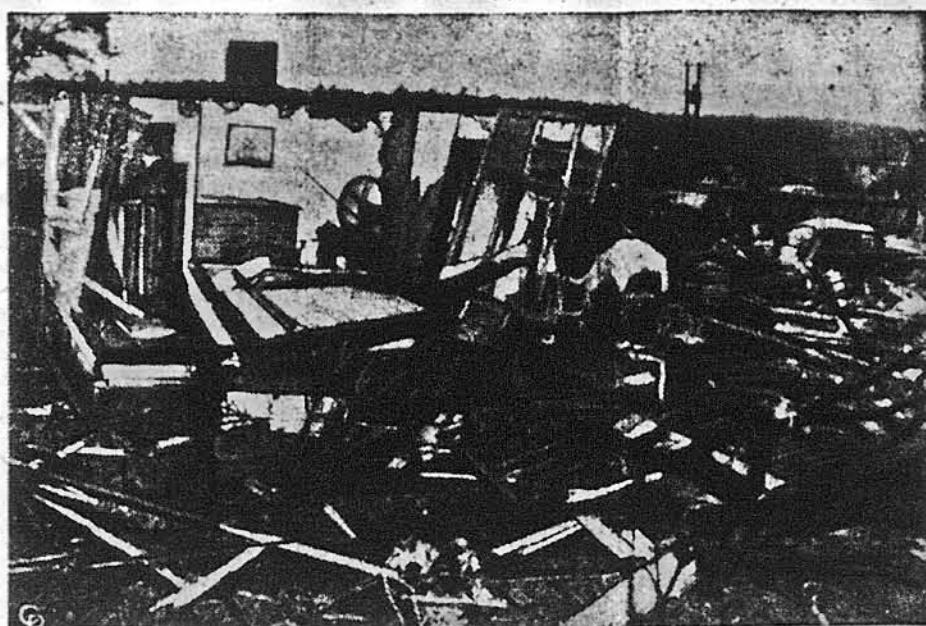
## ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим  
передплатникам, що зміня-  
ють місце свого побуту, щоб  
одночасно з повідомленням  
про зміну адреси обов'язко-  
во прислали поштою мар-  
ками 10с за виготовлення  
нової адресної клітки, а чле-  
нам Союзу ще й число свого  
Відділу.

Адміністрація „Свободи“

ЧИТАННЯ НАПІСТАРИВ  
УКРАЇНСЬКА ПІСАНКА  
„СВОБОДА“

## ПІСЛЯ ТОРНАДА В АЛАБАМІ



В Бирмінгемі, Алабама, торнадо залишило здебільша такі руїни, як на цьому фото. —  
Під час торнада загинуло 22 особи і було понад двісті ранених.

## Спорт

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

УСК „Січ“ — С. К. Екстеншен,  
Трентон 8:1 (3:1).

Елізабет, 15 квітня — В пів-  
нічальних змаганнях за Чашу  
Стейту Нью-Джерсі „Січ“ високо  
перемогла протистника, який в  
показнику трентонської Кепітал  
Ліги займає тепер перше місце.  
Щоправда початок гри зовсім  
не запавдав такого розгрому  
трентонців. Вони почали зма-  
гання сильними настуками на  
ворота „Січ“ і деякий час дер-  
жали перевагу над господаря-  
ми. Вже в 3-й хвилині завдяки  
непорозумінню між оборон-  
цем і воротарем, січівники ви-  
тягнули м'яч зі сітки своїх во-  
рит.

Після 15-ти хвилин „Січ“ при-  
ходить чимраз більше до голо-  
су і після зупинки опановує гри-  
те, держить ініціативу в своїх  
руках. Перші ворота для „Січ“  
здобуває Маркус з виступу  
Конюпасевича, а в слід за ним  
сам Конюпасевич піднімає ви-  
слід з підворотного заміщення.  
Вислід першої півгри устійно-  
Вітук дуже гарним вильним з  
16-ти метрів, за фавла на Лю-  
таку, якому сьогодні припала  
роля лівого крайника.

По зміні пів гри в 2-й хви-  
лині Маркус знову набавляє си-  
лним стрілом ініціативу з пода-  
чі Вітолика. Протистник заломлю-  
ється, змінює воротаря, але во-  
рота сипляться далі. Авто-  
рами дальших воріт с: Конюпа-  
севич, Маркус, Вітук і Людка.  
Вже після шостих воріт січів-  
ники сповільнюють темп і почи-  
нають легкожовно забавлятися  
подачами в поперек грища, ви-  
сипуючи протистників, що біга-  
ють в безладі. Цим розгромом  
над трентонцями „Січ“ закін-  
чує свою гру. Протистник Грейт-  
фігувала себе до фіналу проти  
Мартімо, переможця другої пів-  
нічальної гри в Трентоні з  
Польським Демократичним  
Клубом (4:0).

Склад „Січ“ : Біланич, — О.  
Гололюк, Панкевич, — Клоків,  
Ліцко, Олінець, — Маркус, Ві-  
тук, Конюпасевич, Ю. Гололюк,  
Лютяк, Понос.

В наступну неділю „Січ“ грає  
місцеві змагання проти Про-  
Дже в своєму грищу Ворієн-  
ко Парку.

В. С.

Купуйте в підприємстві,  
що оголошують  
в „Свободі“

## ПИСАНКА В БРОНЗОВІЙ КЛІТЦІ

Найкращий дарунок для Приятелів і Знайомих.



ПИСАНКА це правдиве українське  
величчю ляд, ручно прикрашене  
стародавнім способом з символі-  
ми здоров'я, щастя, достатку і любові.

... вишита в делікатній блискучій  
мідній клітці проксту Славки. По-  
вісьте на мідному кулочки, або по-  
ставте як прикрасу на стіл...

... елегантний дарунок в золоті і  
блакитній скриньці...

Даром долучена картонка з пояс-  
неннями до ПИСАНКИ.

Вислано за післяплатою і за-  
безпеченням тільки за \$4.00.

SURMA, 11 East 7th Street, New York 3, N. Y.

## ВСЯЧИНА

УСПІХ ІНЖЕНЕРА  
УКРАЇНЦІ

Д-р ін-г Степан Тисовський з  
Бюфало, Н. Я., одержав управ-  
лення професійного інженера  
(Professional Engineer) та мір-  
ника (Licensed Land Surveyor)  
на ньюйоркській території. Д-р Ти-  
совський є членом Американсь-  
кого Крайового Товариства  
Професійних інженерів.

КАПІТАН КОРАБЛІ „КВІН  
МЕРІ“ І „КВІН ЕЛІЗАБЕТ“

Недавно вийшла друком кни-  
жка під заголовом „Капітан  
Королівських С. це автобіографі-  
я капітана Геррі Грейтджиджа,  
яку записав від нього Річард  
Колліер. В цій книжці описана  
„одисея“ цього капітана, який  
почав службу на кораблі моло-  
дим хлопцем і дійшов до най-  
вищої ранги в пасажирській  
флотії, бо був командантом най-  
кращих кораблів „Квін Еліза-  
бет“ і „Квін Мері“.

В першій світовій війні він був  
під Галліполі, де англійці вою-  
вали проти турків, пізніше був  
на кораблі, який пошкодили ні-  
мецька торпеда, перевозив під  
большевичським обстрілом ро-  
сійську аристократію з Архан-  
гельська до Англії під час ре-  
волюції, евакував англійські  
війська з Франції в 1940 році  
під стріляни німецької артиле-  
рії. Пізніше під час останньої  
війни возив кораблем „Квін  
Мері“ по 15,000 американських  
воїнк до Англії через Атлан-  
тику, а також возив Черчилля до  
Ялти в 1944 році через загро-  
зує німцями Чорне море. В  
своєму житті на кораблі цей ка-  
пітан пережив дієву „одисею“:  
торнада і тайфун, голод і спра-  
гу та брутальність моряків на  
перевозних кораблях під час  
небезпек. Та капітан Грейт-  
джиджа вдоволені зі свого жи-  
ття, він здобув найвищу поче-  
сті, доступні для моряка в пасажир-  
ській флотії.

АМЕРИКАНСЬКІ ДІТИ НЕ  
ЛЮБЛЯТЬ МАТЕМАТИКИ

На зборах психологічного То-  
варства в Атлантик Сіті, Н.  
Дж., професор психології на  
Університеті Стейту Нью-Гем-  
пшир Джордж М. Геслеруд до-  
повідав про те, що американські  
учні в віці від 10-ох до 15-ох ро-  
ків не люблять математики. З  
цього цей професор зробив вис-  
новок, що вислідок цього в цій  
країні існує брак науковців, го-  
ловним чином інженерів. Япо-  
нський професор Такао Умемото

в своїх дослідках прийшов до  
висновку, що японські учні в  
тому самому віці захоплюються  
математикою.

В САН ФРАНСІСКО НАЙ-  
ВІЛЬШЕ ПІЯНИКІВ

Марк Келлер і Вера Ефрон з  
Сільського університету вива-  
чили число алькоголіків в ок-  
ремих містах цієї країни і ствер-  
дили, що найбільше пияків має  
Сан Франсіско, бо аж 16,760 на  
кожних 100,000 населення в віці  
понад 20 років. Найменше чис-  
ло пияків із найбільших амери-  
канських міст має Болтімор, Ме-  
ріленд, бо тільки по 5,120 на  
100,000 населення. Коло 7,000 на  
те саме число мешканців при-  
падає в містах: Вашингтон, Д.  
С., Шікаго, Філадельфія і Пітс-  
бург, а по 5,000 — Пассадена,  
Каліфорнія, Ютика, Н. Я., і  
Литл Рок, Арканзо.

## НОВИЙ ПТАХ НА ФЛОРІДІ

До 1942 року в цій країні не  
було птаха білої чаплі. Та в то-  
му році вона по раз перший по-  
явилася на Флориді, і тепер вже  
їх нараховують коло 2,000. Біла  
чапля висока на 20 стій, має  
червоні ноги з чорно-бурими  
м'якими лапами, і з'їдає інсекти,  
які з'являються на пасовищах в  
слідках рогатої худоби.

## REAL ESTATE

МУСИТЬ ПРОДАТИ  
ДВА ДОМИ

Власник виїжджає на другу  
сторону East River для свіжого  
і холодного повітря.

- 1) 6-родинний дім з 2 скляними  
близко церкви, школи, кому-  
налізації і всіх вигод. Пашить до  
власника.
- 2) 4-родинний дім з 2 скляними  
близко церкви, школи, кому-  
налізації і всіх вигод. Пашить до  
власника.

## MISCELLANEOUS

**SAVE BY MAIL**  
EXTRA CONVENIENCE!  
NO PARKING PROBLEM!  
\*Save by MAY 10th  
earn from the 1st.  
\*Accounts insured  
up to \$10,000.  
CURRENT DIVIDEND 3%  
WILLBURG  
MAY 10 1956  
N. J.

**HAYES**  
SAVINGS and LOAN  
ASSOCIATION  
955 Broad St., Newark 2, N. J.

## Шукаєте праці — шукаєте робітника?

Зверніться до Агенції Посередництва Праці  
**TOMPKINS SQUARE EMPLOYMENT AGENCY**  
33 — 3rd Avenue, New York 3, N. Y. • Tel. ORchard 4-1137  
Особливо потрібні кваліфіковані, або некваліфіковані  
робітники до праці в ресторанах:  
**КУХАРІ, БУФЕТОВІ (COUNTERMEN), КЕЛЬНЕРИ,  
ПОСЛУГАЧІ, ПОМИВАЧІ і ін.**  
• Заходьте до нашої Агенції, яка існує вже 30 років!  
Наша Агенція відома, що дає охочим добру і добро  
платну працю! Переконайтеся про це!  
**JOHN GELETY, власник**

## Одинока в Нью Йорку українська взуттєва крамниця

**KARPATY SHOES**  
(bet. 9 & 10 Sts.) New York City  
Tel.: ALdoughlin 4-1893  
Поручає добротні і добрі взуття для всіх Родина  
по доглядних цінах.

## REAL ESTATE

## НА ПРОДАЖ ФАРМИ

Найліпша околиця в Central Wisconsin. Велі ро-  
ди фарм і бізнесів від \$3,000.00 до \$50,000.00.  
Понад 65 українських родин закупило в цій  
околиці фарми в останніх 2 роках.

За дальшими інформаціями пишіть по-українськи до:

**NEUFENFELDT REALTY,**  
Box 216, Greenwood, Wisconsin.

Наша агенція зарезервує кімнату і харч для Вас  
і Вашої родини. Якщо Ви купите у нас фарму, всі  
бікети на поїзд і автобус будуть заплачені.

## Шукайте щастя в догіднім інтересі!

## CERTIFIED REALTY AGENCY

• Мас найвищої якості молочні і курячі фарми,  
відпочинкові оселі, виллі, готелі, мотелі і ресторани  
над озерами, в околицях Адрондак і Кетскіл горах  
біля Нью Йорку.

Інформації і проспекти безплатно висилає:

**WALTER ZAPARANUK — Agent**  
430 Aiken Street, Utica, New York. — Tel. 5-1955



## Know what FSLIC Means?

Тих 5 букв означає забезпечення! То значить,  
що Ваші ощадності с безпечені через Феде-  
рал Сейвінгс енд Ловн Іншуренс Корпорей-  
шен, агенції Уряду Злучених Держав Амери-  
ки. Це в додатку до забезпечення добрими інве-  
стиціями і доброю господаркою. А Ваші ощад-  
ності у нас дають цінні звороти. Тому для за-  
безпечення доходу і спокою душі, відкрийте  
у нас своє ощадниче конто вже тепер.

Трайден з гордістю поміщує цей знак  
на виднім місці у своїх бюрох.

Trident Savings & Loan  
Association

"A Thrift Institution Organized 1913"

Telephone: GRovehill 6-7822

1935 WEST 51st STREET  
CHICAGO 9, ILLINOIS

## РОЗШУКИ

Іван ГЛУШКО з села Бірчі, п.  
Рудки пошукує свого батька  
Михайла ГЛУШКА, який був  
забраний до совєтської армії та  
пропав на совєтському фронті.  
Хто знає про його чи він сам,  
прошу писати на адресу:  
**THEODORE PETRUSZYN**  
2443 Thurman Avenue  
Cleveland 13, Ohio  
Заграниці газети прошу  
передрукувати.

Никола ГЛУШКО з с. Поріте  
Задірно, пов. Рудки, пошукує  
свого брата Івана ГЛУШКА, я-  
кий жав в Америці. Хто знає  
про нього, або він сам, прошу  
писати на адресу: Theodore Pet-  
ruszyn, 2443 Thurman Ave. Cle-  
veland 13, Ohio. — Заграниці  
газети прошу про передрук.

Дочка Марії МИКОЛИВ, замуж-  
ня ФОНТ, пошукує своєї тещі  
Анастасії МИКОЛИВ, зам. Про-  
кончу. Голоситись на адресу:  
**ANNA FOYT**  
469 Boyd Ave., Winnipeg 4, Man-  
itoba, Canada.  
або: **WASYL MOROZ**  
74 E. 7th St., New York City

## ВАКАЦІЇ

## Miami, Florida

Масмо кімнати до ваннаю.  
Пишіть або їдьте просто до:  
**Mr. & Mrs. M. SZPAK**  
257 N. E. 17th Terrace, Miami 32,  
Florida. — Phone 32-2692

## MIAMI — FLORIDA

• Масмо до ваннаю у зручній  
ваній апартаменти з кухнею,  
начинаючи до варення, столови-  
ми накриває, тільки \$25,  
або \$75 місячно.

**Mr. & Mrs. FRANK TARANDA**  
684-692 N. E. 85th Str.  
Miami 38, Fla.  
Tel. Plaza 8-1078

## ДІВІНІ ОГОЛОШЕННЯ

## ARKA CO.

48 East 7th Street  
New York City  
(Tel. GR. 3-3550)  
Оригінальна кераміка  
Музіка.

## ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

**ПАСЕНЬ, Н. ДЖ.** — Т-во  
ім. Т. Шевченка Відд. 84 подас  
до відомості всім членам місцевих  
і повислених, що перші квар-  
тали збори відбуються в не-  
ділю, 22-го квітня, о год. 2-ї полов.,  
в приміщенні шкільної залі  
Української Православної Цер-  
кви при 45-47 Hope Ave. При-  
сутність всіх членів обов'язко-  
ва. — П. Величко, рек. секр.

**КАРПЕНКО, Н. ДЖ.** — Т-во  
Зарпорська Січ Відд. 342 про-  
вадить всі свої члени, що міс-  
цеві збори відбуються в не-  
ділю, 22-го квітня, о год. 2-ї  
полов., в церковній залі 641  
Roosevelt Ave. Просіть всіх  
членів з'явитись на означений  
час. — Гр. Волієвський, предс;  
Н. Кіра, кас.; І. Марковач, секр.

**САВІЦЬКО, КОНИ.** — Т-во  
ім. Т. Шевченка Відд. 84 подас  
до відомості всім членам місцевих  
і повислених, що перші квар-  
тали збори відбуються в не-  
ділю, 22-го квітня, о год. 2-ї  
полов., в церковній залі 641  
Roosevelt Ave. Просіть всіх  
членів з'явитись на означений  
час. — Гр. Волієвський, предс;  
Н. Кіра, кас.; І. Марковач, секр.

**ПІКАГО, ЛІЛ.** — Місячні  
збори С-ва Прет. Діни Марії  
Відд. 239 відбуються в неділю,  
22-го квітня, в церковній залі  
4952 So. Paulina St., о год. 1:30  
полов. — П. Трулак, рек. секр.

**ДІТРОНТ, МІШ.** — Б-во с-  
в. О. Николая Відд. 175 повідом-  
ляє своїх членів, що місцеві  
збори відбуються в неділю, 22  
квітня, а 1-ї год. полов., в У.  
Н. Домі, 4855 Мартіна. Просіть  
своїх членів з'явитись на час, тому  
що на зборах буде досить важ-  
ливий справ до вирішення. При-  
дуться дозволити членам, щоб  
на цих зборах вирішити свої  
загальні, бо інакше будуть су-  
спендовані. — С. Пелік, предс;  
І. В. Іванчук, фін. секр.

## ІВАН БУНЬКО

УКР. ПОГРЕБНИК  
Обслуговує чесна і надійно  
ЦІНИ ПРИГОДНІ

## John Bunko

Licensed Undertaker  
& Embalmer  
REASONABLE PRICES  
437 EAST 5th STREET  
New York City  
Telephone: GRamercy 7-7661

## ПЕТРО ЯРЕМА

## УКР. ПОГРЕБНИК

Займається похоронами  
в БРОУКЛІНІ, БРОУКЛІНІ, NEW  
YORK і ОКОЛИЦЯХ

Контрольована темпера-  
тура, Модерна каліція  
до ужитку даром.

## Peter Jarema

129 EAST 7th STREET  
NEW YORK, N. Y.  
Tel.: ORchard 4-2568



TARZAN TRAVELLED FAR WITHOUT  
SCENTING GAME. SUDDENLY HE  
SCOWLED FOR THE CANNIBAL  
VILLAGE FROM WHICH THE GIRL  
HAD ESCAPED LAY JUST AHEAD!



TARZAN, HE SWUNG  
TO A BRANCH OVER-  
HANGING THE PALISADE,  
BUT THE LIMB WAS  
ROTTEN AND  
SNAPPED--



PLUNGING HIM DIRECTLY INTO THE  
VILLAGE STREET! INSTANTLY, A  
DOZEN WARRIORS RUSHED FOR-  
WARD WITH MENACING SPEARS.  
"SEIZE HIM!" CRIED MANGA,  
THE CHIEF.

Тарзан далеко замандрував,  
не завоювавши дичини. Нагло  
він цахнувся, бо саме перед

ним появилсь село людже-  
рів, з якого втекла дівчина.  
Зацікавившись, він схилив-  
ся на галузі, що висіла над

частотоком, але струхлявілий  
ковар зломився і він упав  
впрост на вулицю села.

Негайно тузіл войовників  
рушив уперед, погрожуючи  
списами. — Схопіть його! —  
крикнув ватажок Манга.